

Háromszáz évesek a restaurált alsóvárosi szobrok

Napba öltözött Mária visszatért

Több mint félszáz esztendeje távolították el a szegedi alsóvárosi templom elől a felbecsülhetetlen értékű barokk Mária-szoborcsoportot. A restaurált műalkotásokat vasárnap avatják fel.

Tizennégy éve szenzációs felfedezést tettek Szegeden a régészek; 1992-ben az alsóvárosi ferences rendház és templom helyreállítása során a szerzetesek nyomdájának alapjainál rábukáltak egy szoborcsoport darabjaira. Segítő Mária, vagy más néven Napba öltözött Mária és szülei, Szent Anna és Szent Joachim szobra 1708-ban már biztosan ott állott a Mátyás téri templom előtti kőkövén. Egy legenda szerint egy Rákóczihoz hű református katona „Asszony, adj kenyeret!” felkiáltással a szoborra lött. Eltalálta Szűz Mária kezét, amely levált, de a golyó viszapattant, és megölte a katonát. A négy bőségszarut tartó angyal később, 1752-ben emelték Mária mellé, egy kőkerítésre. A műalkotásokat, hogy megmentsék, az államosításkor elűzött szerzetesek ásták el, 1950-ben.

A negyvenkét év után rossz állapotban előkerült szobrokat a budapesti állami restaurátorközpontba szállították állagmegóvásra. Pénz híján a restaurálás csak három éve kezdődhetett, azóta az önkormányzat, valamint a kulturális és örökségvé-

delmi hivatal öt-ötmillió forintot költött a felújításra. Archiv felvételek és Bálint Sándor szegedi néprajzkutató feljegyzései alapján Rákos Péter restaurátor és munkatársai először a Boldogasszony, Szent Joachim és Szent Anna alakját állították helyre, a második ütemben a négy angyalfigurát. Az idei év elején a Kass Galériában kiállításon mutatták be a város legrégebbi szobrait. Akkor a restaurátorművész úgy fogalmazott, ezeknek a felbecsülhetetlen értékű műalkotásoknak múzeumban a helyük, csak a másolatukat lenne szabad kitenni a térre.

Másolat nem készült. A rekonstrukció idején nyáron a téren folytatódott, elkészült a faragott kőtalapzat és a Mária alakját tartó oszlop. A térrekonstrukció végelegesen csak jövőre fejeződik be, amikor megépítik az angyalokat tartó díszkerítést is, húszmillió forintból.

D. T.

ÜNNEPÉLYES AVATÁS

Vasárnap délután 5 órakor a megújult Mária-szobrot Botka László polgármester avatja a Mátyás téren, majd Gyulay Endre szeged-csanádi megyés püspök szenteli fel. Imát mond Orosz András Lóránt ferences házfőnök. Az ünnepségen közreműködik Csanádi László orgonaművész és az alsóvárosi templom kórusa.



Tegnap állították fel Mária oldalán Szent Anna és Szent Joachim szobrát

Fotó: Frank Yvette

Dalí-kiállítás a Fekete Házban

Rubintűkkel karcolt a katalán mester

Két hét múlva szombaton nyílik meg Szegeden a Dalí-tárlat. A kiállított könyvillusztrációkhoz az Országos Széchényi Könyvtárból érkeznek a művészt meghihető irodalmi alkotások.

Két héttel a szegedi Dalí-kiállítás megnyitójá előtt tegnap a szervezők sajtótájékoztatót tartottak a Somogyi-könyvtárban. A koordináló Pászti Ágnes kulturális tanácsnok elmondta, újdonság lesz a belépőjegyek között a családi jegy: három fő kétezzer forintért nézheti meg a kiállítást.

A Fekete Házban szeptember 2-án 10 órától láthatják az érdeklődők a bohém katalán 117 alkotását, elsősorban könyvillusztrá-

ciókat – tudtuk meg a tárlatot rendező Papp Katalin művészettörténésztől. Érdekes, hogy Trisztán és Izolda szerelmi történetéhez, amely az 1100-as évektől ismert a kelta mondakörből, Dalí gyémánt- és rubintűkkel karcolt légi rajzot.

Trisztán és Izolda kilencszáz éves történetét és másik tizenöt eredeti irodalmi művet, amelyekhez Dalí grafikákat készített, a tárlat egyhónapos időtartamára az Országos Széchényi Könyvtár kiállítja a Fekete Házban az illusztrációk mellé – közölte Tóth Ferenc Tibor, a fővárosi közgyűjtemény tájékoztatói igazgatója. A szegedi Somogyi-könyvtár is könyvkiállítással készül.

Tokody Ilona a madridi királyi zeneakadémián tartott mesterkurzust

A csúcstartó Melinda

Tokody Ilona csúcstartó a szabadtéren: az elmúlt évtizedekben ő énekelte itt a legtöbb főszerepet. A szegedi születésű világjáró szoprán ma este Melindaként mutatkozik be a Bánk bán premierjén.

Tokody Ilona már főiskolásként találkozott Melindával. Zeneakadémiai korrepetitora, Varsasdy Emmi, a szombathelyi Iseum vezetője hívta meg 1973-ban, hogy a legnagyobb Bánkkal, Simándy Józseffel énekelje el az opera II. felvonását.

Találkozások

– Simándy már akkor élő legenda volt, az első találkozásunkkor majd átszűrte szigorú szemével. Amikor elénekeltem az áriát, és felnéztem rá, láttam, hogy könnyecsek peregnek az arcán. Ez olyan csodálatos művészi visszajelzés volt számomra, amit sohasem felejték el. 1976-ban, amikor tagja lettem az Operaháznak, az örök Melinda, Moldován Stefánia kért meg, hogy külföldi fellépései miatt vegyek át tőle négy előadást. Óriási megtiszteltetésnek éreztem, mert már kicsi gyerekként édesapám és édesanyám öleiben ülve hallgattam őt a Dóm téren. Meghatározó élmény volt az a nagy négyes: Simándy, Moldován, Melis és a karmester, Vaszy Viktor. Operajátszásunk aranykorának létező legideálisabb szereposztása volt. Az Operaház megnyitásának százéves évfordulóján, 1984-ben a II. felvonást adtuk elő az ünnepi gálaesten. Kórodi András vezényelt, Simándy József és Melis György volt a partnerem. Később Tokajban is énekeltem négy előadást Vadas Kiss Lászlóval – vall az Erkel-operával való találkozásairól dómszínház alatti öltözőjében Tokody Ilona.

Kossuth-díjas szopránunkat már a főpróbán elhalmozták virágcsokrokkal szegedi rajongói. Nem véletlenül: csúcstartónak számít a Dóm téren, nála több főszerepet senki sem énekel a szabadtéren. 1979-ben debütált itt, akkor alakította első Verdi-szerepét, A végzet hatalma Leonoráját. Később elénekelte a másik Leonorát is, továbbá Aidát, Desdemónát, több nyáron is Liut és Micaelát.

– Talán a Végzet Leonorája volt



Tokody Ilona a dómszínház alatti öltözőben

Fotó: Karnok Csaba

az a szerep, ami leginkább én vagyok, ami a legtökéletesebben illik a lelkemhez, a fizikumomhoz, a hangomhoz, a temperamentumomhoz. Leonora szerepe a belcanto teteje, az igazi szerelem, a hűség, a hit egyik legszebb zenei megfogalmazása. Mintha a véremből lenne.

Operaműhelyek

Tokody Ilona az Operaház vezető szopránjaként szívén viseli az utóbbi időben botrányoktól hangos nemzeti dalszínház sorsát. Úgy véli, több pénz lenne a megoldás a gondokra. Pontosan anyni, amennyit még Szinetár Miklós-nak megígértek, csak épp nem adtak oda. – Most viszonylagos béke van az Operaházban, melynek megteremtésében én is közreműködtem. Remélem, nem igaz az a hír, hogy a csodálatos akusztikájú Erkel Színházat bezárják. Ez katasztrófa lenne, mert oda jár a ma-

gyar nép. A műfajt rajongásig szerető törszűközség az ottani jegyárakat még meg tudja fizetni, de az európai árszínhez közelítő operaházi belépők megvásárlását a többség már egyszerűen nem engedheti meg magának.

Tokody Ilona szerint az utóbbi évtizedben kezdenek megváltozni a világ nagy operaházai: nem építenek már karriereket, nem nevelnek ki szatókat. Annak idején őt még felépítette az Operaház és a bécsi Staatsoper. Fokozatosan kapta az egyre nagyobb kihívást jelentő szerepeket, sikert aratott a legrangosabb operaházak, a londoni Covent Garden, a New York-i Metropolitan színházban is. – Ez a kor a gyors karrierek és gyors letűnések kora. Pillanatok alatt várnak csodát, az énekesek ki sem tudnak fejlődni. Egyik példaképem, Renata Scottó szokta mondani: Amíg az embernek van foga, még nincs kenyere, amikor

lesz kenyere, már nincs foga. Mire tökéletesen megtanul az ember énekelni, szinte véget is ér a pályája. Enn ideig vagyok tagja az Operaház társulatának. Ha a saját korosztályomra tekintek, szomorúan látom, szinte egyedül maradtam a pályán.

Tanítványok

Idén tartottam első mesterkurzusomat a világ első zeneakadémiáján, a Szófia királyné által szponzorált madridin. Finn származású baritonista kollégám, Tom Krause vezeti a királyi akadémiát, ő hívott meg egy hétre tanítani. Napi hat-hét órában szerepeket dolgoztam ki már pályán lévő tehetséges fiatal énekesekkel. Embertelenül nehéz, de csodálatos munka volt, nagyon élveztem. A budapesti zeneakadémiára is csábították már tanítani, de korainak éreztem, hiszen énekesként is sok hazai és külföldi meghívásnak kell még eleget tennem. Kollégák járnak hozzám, Csonka Zsuzsa, Váradi Zita, Várhelyi Éva, valamint a fiatal tenorista, Muskát András, aki nemrégiben megkapta Don José szerepét Miskolcon. A szegedi Melindák után egyébként Kassára indulok, ahol Peter Dvorsky meghívására egy izgalmasnak ígérkező gálakoncerten lépek fel.

HOLLÓSI ZSOLT

A RENDEZŐ IS LÉPCSŐZIK

– A próbán már akkor halálféltelmem volt, amikor először felmentem négy méter magasra a díszletben. Remegő lábakkal jöttem le, és azt mondtam: nem vállalom. Aztán Kesselyák Gergelyvel együtt mentünk fel a legtetjére, ahol szédültem, tériszonyom volt, úgy éreztem, azonnal lezuhanok. Nem akartam vállalni. A rendezőnk, Szikora János erre kitalálta: legyen a tetőn egy szikla, amire le lehet ül-

ni. Végül beleegyeztem: megcsinálom, ha olyan ember kíséri föl, aki felelősséget is vállal azért, hogy felérek-e vagy sem. János megkérdezte: Ki az? Te! – válaszoltam. Így ő is beöltözik bunraku figurának, és kézen fogva felhúzza majd tíz méter magasba. Így sem lesz könnyű dolgom, hiszen a sok lépcsőzéstől kifulladás, mire felérek, és úgy kell elénekelnem a két gyönyörű áriát.

Bede Fazekas Csaba először énekel a szabadtéren

Dömötör-díjas Tiborc Győrből

Tiborc panasza ma is aktuális – állítja a győri teátrum népszerű baritonistája, Bede Fazekas Csaba, aki először lép fel a Dóm téren. Szeged viszont nem ismeretlen terep számára: négy éve neki ítélte a Dömötör-díjat a publikum.

Bede Fazekas Csaba Gregor József operaigazgatósa idején Rigoletto szerepében aratott először sikert a Szegedi Nemzeti Színházban. Négy évvel ezelőtt Kovalik Balázs rendezésében a Simon Boccanegra címszerepét énekelte, mégpedig úgy, hogy a közönség szavazatai alapján rögtön meg is kapta érte az évad legjobb operanékesének járó Dömötör-díjat.

– Abszolút meglepetés volt számomra a szegedi elismerés, mert azt gondoltam, a győzteseknek biztosan előre megmondják, hogy nyertek. Nem így volt. Most fedeztem fel a díjjal kapott bronz szobrocska eredetijét, a Dömötör tornyot a Dóm téren – meséli az érdemes művész baritonista. Hasonlóan kellemes meglepetésnek tartja a mostani meghívását is.

– A szegedi szabadtéren még sohasem léptem fel, de még csak előadást sem láttam itt soha. Tiborc szerepét már énekeltem néhányszor, Kiss B. Atillával Győrött és Budapesten is. Kesselyák Gergely

emlékezhetett rám Miskolcra, ahol az ő vezényletével játszottam. Tiborc jól énekelhető, nem megterhelő, mégis nagyon hálás szerep. Bánk kivételével minden lényeges dolgot ő mond el a korról, a társadalmi, gazdasági viszonyokról. Szerintem ma is nagyon aktuális. Ugyan nincsenek már idegen megszállók az országban, az viszont nem változott, hogy a kis csibészek börtönbe kerülnek, a nagyok meg inkább fölfelé bukznak, vagy rövid időre eltűnnek, majd egy még magasabb pozícióban visszatérve folytatják karrierjüket. Hetvenhárom éves vagyok, teljesen kiábrándultam minden rendszerből, izmusból, az emberekből. Nem hiszem, hogy egyáltalán létezhet tisztességes társadalom. Mindegyik a korrupció, a nyereszkesedés divik, az üzlet, a pénz diktál. A háborúk, a vérontások, minden borzalom csak azért van, hogy minél nagyobb legyen kevesek profitja. Szerencsére megmaradt nekem a zene, ami mindig örömet okoz, és a családom. Feleségem itt van velem, és tizenöt éves fiunk is eljött Győrből nézni a szombati előadást. Megszerettem Szegedet, nagyon tetszik a nagyárvíz után szisztematikusan újjáépített belváros. Jó lehet itt élni.

H. ZS.



Bede Fazekas Csaba Tiborc szerepében

Fotó: Segesvári Csaba